

DOI 10.31558/2519-2949.2021.2.5

УДК 316.422

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-5769-7345>*Примуш М. В., Донецький національний університет імені Василя Стуса*ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-3380-7850>*Кривошеїн В. В., Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара*

СОЦІОІНЖЕНЕРНИЙ ПОТЕНЦІАЛ СОЦІОЛОГІЇ СОЦІАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ

Сучасні суспільні процеси супроводжуються поглибленням соціальних проблем, дисфункціональністю управлінської системи на мікро-, макро- та мезорівнях, спонукають наукове співтовариство більш оперативно і комплексно реагувати на суспільні виклики. Ці обставини потребують застосування інструментів соціальної інженерії до розв'язання актуальних соціальних проблем.

Метою статті є розкриття соціоінженерного потенціалу соціології соціальних проблем як спеціальної соціологічної теорії.

Доведено, що в своїй прикладній інтенції соціологія соціальних проблем збігається з предметною сферою соціальної інженерії, яку розглядають як вид, напрям діяльності, основним призначенням якої є регулювання соціальних відносин між різними соціальними групами, розв'язання соціальних проблем, забезпечення ефективного впровадження соціальних резервів виробництва тощо на базі застосування результатів і рекомендацій соціологічних досліджень, вироблення соціальних проектів, соціальних технологій. Визначено, що в рамках соціологічного аналізу сформувалося дві парадигми дослідження соціальних проблем: об'єктивістська (ґрунтується на ідеях позитивізму і функціоналізму) та суб'єктивістська або інтерпретативна (ґрунтується на символічному інтеракціонізмі і конструкціонізмі), проте на сучасному етапі розвитку соціології соціальних проблем ці підходи втратили своє значення. Тому сьогодні формується новий підхід до розгляду соціальних проблем, який ґрунтується на постулатах нової соціальності, враховуючи «постсоціальні» трансформації. З'ясовано, що при розв'язанні актуальних соціальних проблем доцільно використовувати весь арсенал інструментів соціальної інженерії, осмислених з теоретико-методологічних позицій соціології соціальних проблем.

Зазначається, що перспективним напрямком визначення соціоінженерного потенціалу соціології соціальних проблем є адаптація положень соціологічних теорій соціальних проблем до змін, які відбуваються під впливом трансформації моделі сучасного суспільства – від індустріального суспільства через перехідну форму суспільства ризику до постіндустріального (інформаційного) суспільства.

Ключові слова: соціальна інженерія, соціальна проблема, соціологія соціальних проблем, парадигма дослідження соціальних проблем, новий тип соціальності.

Постановка проблеми. Сучасні суспільні процеси супроводжуються поглибленням соціальних проблем, дисфункціональністю управлінської системи на мікро-, макро- та мезорівнях, спонукають наукове співтовариство більш оперативно і комплексно реагувати на суспільні виклики. І дотепер у соціології точаться дискусії про роль соціолога у процесах вивчення і перетворення дійсності. Ким повинен виступати соціолог – бути нейтральним дослідником, соціальним інженером – перетворювачем соціальної реальності, активістом – учасником соціальних змін? Найбільш гостро це питання постає при зверненні науки до соціальних проблем, оскільки здатність соціології діагностувати, пояснювати і пропонувати рішення соціальних проблем є маркером її суспільної корисності як науки і практики. Активна роль соціолога проявляється саме по відношенню до соціальних проблем. Активістська соціологія Алена Турена запропонувала метод соціологічної інтервенції, що має на увазі подвійну роль соціолога – одночасно і дослідника, і учасника-перетворювача соціальних процесів і громадських рухів. Концепція публічної соціології Майкла Буравого долучає соціологів у діалог з групами громадськості.

Незважаючи на те, що соціальні проблеми є одним із перших і традиційних предметів соціологічної науки, і сьогодні спостерігається розмитість і суперечливість теоретичних підстав їх вивчення і аналізу. У цьому ракурсі головним питанням є таке: чи можуть соціальні проблеми становити особливий предмет соціологічного дослідження? З'ясувати це питання, на нашу думку, можливо через співвідношення предметних полів соціології соціальних проблем і соціальної інженерії.

Мета статті – розкрити соціоінженерний потенціал соціології соціальних проблем як спеціальної соціологічної теорії.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, котрим присвячується стаття. Серед вітчизняних фахівців питання соціоінженерної діяльності в контексті розв'язання різноманітних соціальних проблем розглядали І. Бондаренко [1], Є. Дергачов [2], А. Мельниченко [3], А. Никифоренко [4], Г. Почепцов [6], В. Різун [7], Є. Суїменко [8], К. Телегіна [9], О. Холод [10], А. Ячний [11] та ін.

Враховуючи прикладну спрямованість соціоінженерної сфери, перспективним є виявлення взаємообумовленості соціології соціальних проблем як спеціальної соціологічної теорії та соціоінженерної діяльності.

Виклад основного матеріалу дослідження. У розрізі емпіричної соціології розробка і популяризація соціальної інженерії як специфічної галузі знання і прикладної діяльності з проектування і зміни соціальних систем вперше була зроблена Карлом Поппером, хоча, за його ж твердженням, цей термін вперше був уведений у науковий обіг Роско Паундом у 1922 р. у праці «Вступ до філософії права», а ще до нього цей термін вживали британські «соціальні реформатори» Сідней і Беатріс Веббі. Проте саме К. Попперу належить розробка фундаментальної концепції, опис методології та популяризація ідеї соціальної інженерії. Він дає таке визначення: соціальна інженерія (social engineering) – це сукупність підходів у прикладних соціальних науках, які зорієнтовані на: зміну поведінки й установок людей; на вирішення соціальних проблем, на адаптацію соціальних інститутів до умов, що змінюються; на збереження соціальної активності (але в жодному разі – не соціального активізму) (див.: [5]).

Як науково усталений термін соціальна інженерія з'являється в американській соціології в середині 1960-х років і використовується переважно для позначення особливої діяльності, орієнтованої на цілеспрямовану зміну і регулювання різних організаційних структур (соціальних інститутів, формальних організацій та ін.).

Сьогодні соціальну інженерію прийнято визначати як сукупність підходів прикладної соціології, орієнтованої на цілеспрямовану зміну організаційних структур, що обумовлюють людську поведінку і забезпечують контроль за нею, з одного боку, і як діяльність з проектування, конструювання, створення і зміни організаційних структур і соціальних інститутів або як комплекс прикладних методів соціології та інших соціальних дисциплін, що складають інструментарій такої діяльності, з іншого боку. Український соціолог Євгеній Суїменко зазначає, що соціальна інженерія є відносно молодого наукою, яка претендує на сукупність тих специфічних знань, які направляють, впорядковують та оптимізують процес створення, модернізації та відтворення нових (штучних) соціальних реальностей. На його думку соціальна інженерія певним чином добуває соціологічну науку, завершує її на фазі перетворення наукових знань на моделі, проекти та конструкції соціальних інститутів, цінностей, норм, алгоритмів діяльності, відносин, поведінки [8, с. 83-84]. Андрій Ячний наголошує на тому, що соціальна інженерія – це не тільки практика змін соціальних систем, але, перш за все, теорія цих змін, теорія розробки інструментарію (соціальних технологій), теорія їх впровадження і реалізації для здійснення оптимізації соціальних систем, які передбачають зміну (або виникнення) відповідних соціальних відносин як стійких (самовідтворюваних) форм взаємодії всіма соціальними суб'єктами, а не тільки як результат адміністрування з боку суб'єктів управління [11, с. 234].

Прийнято розрізнявати соціальну інженерію ідей і проблем. У першому випадку мова йде про реалізацію кінцевого рішення – оформленої ідеї, покликаної допомогти в подоланні певних проблем. Питання про цілі і якість самої ідеї залишається за рамками діяльності соціального інженера, зосереджуючи свою увагу на конкретних дієвих засобах реалізації задуманого. Така інженерія покликана створити об'єкт інструментального характеру з заданими параметрами. У другому випадку мова йде про інженерний пошук рішення, яке дозволяє задовільним чином подолати певну проблему або клас проблем у конкретній ситуації. Тут кінцевий результат спочатку невідомий або визначений лише в найзагальніших категоріях, а його реалізація вимагатиме множини уточнень і перероблень у процесі роботи.

Зрозуміло, ці підходи в соціальній інженерії не є взаємовиключними, вони мають різні сфери застосування, вимагають різні засоби реалізації, однак здатні якісно взаємно доповнювати один одного, уявляючи собою різні рівні вирішення інженерних завдань. Пошук рішення проблем повинен гнучко спиратися на пробні рішення і їх коригування, що, по суті, являє собою інженерію послідовного ряду ідей, що «еволюціонують». Тільки органічне поєднання цих підходів дозволить досягнути стійкої успішності результатів.

У контексті соціальної інженерії проблем її головна мета полягає в усуненні соціальних проблем, трансформація і формування нових соціальних реальностей, адаптація соціальних інститутів і соціальних груп до умов соціальних трансформацій, впровадження соціальних інновацій. Ще Карл Поппер писав, що професійна діяльність соціальних інженерів повинна бути орієнтована в першу чергу на вирішення конкретних соціальних проблем. У роботі «Припущення і спростування» він так формулює професійне кредо соціального інженера: «Краще працюй над викорінюванням конкретних зол, ніж над здійсненням абстрактних благ. Не став собі за мету домогтися щастя політичними засобами. Усувай краще конкретні недоліки. Або, кажучи більш практичною мовою: борись за знищення злиднів прямими засобами – наприклад, шляхом забезпечення кожному мінімального доходу. Або борись з епідеміями і хворобами за допомогою побудови лікарень і медичних шкіл. Борись з неписьменністю, як борешся зі злочинністю. Але роби це все прямими засобами. Обери зло, яке ти вважаєш найбільш небезпечним для суспільства, де ти живеш, і намагайся терпляче переконати людей у тому, що від нього можна позбутися» [14, р. 361].

Отже, соціальна інженерія проблем безпосередньо пов'язана з предметним полем соціології соціальних проблем, початок виокремлення якої спостерігається в другій половині XIX ст., коли в науковому лексиконі з'явився термін «соціальна проблема».

На перетині XIX-XX ст. словосполучення «соціальна проблема» використовується лише для позначення нерівності. І це не дивно, оскільки кінець XIX ст. в Західній Європі характеризується масштабною диференціацією і розшаруванням суспільства – саме ці процеси привернули на себе увагу представників соціологічної науки. До цього для позначення явищ, що хвилювало суспільство, використовувалося інше поняття – «соціальне питання». У такому ракурсі соціальними проблемами зацікавилися представники соціальної економіки – досліджуючи умови праці робітників, вони проводили численні соціальні обстеження, за результатами яких з'являлися докладні описи (в тому числі і статистичні) досліджуваних явищ, багато з яких служили підставою розробки та впровадження соціальної політики. Замовниками таких обстежень виступали органи державної і муніципальної влади, страхові компанії, а також різноманітні громадські утворення. Так, у Німеччині соціальні обстеження проводилися «Союзом за соціальну політику», у Великобританії – «Рухом за соціальні обстеження». Це дало змогу в подальшому окреслити перші контури предметного поля соціології соціальних проблем.

Отже, початкові соціологічні трактування розглядали соціальні проблеми як патологію, хворобу суспільства, що вимагає постановки соціального діагнозу і лікування з боку соціологів-професіоналів і соціальних реформаторів. Поява категорії «соціальна проблема» в поле науки стало результатом формування особливого типу мислення (соціологічної уяви), спрямованого на виявлення соціальної обумовленості явищ і процесів. Починаючи з другої половини XIX ст., предметом інтересу статистичних обстежень виступали такі соціальні питання, як становище робітничого класу, бідність, нерівність, різні хвороби і девіації (алкоголізм, злидні, злочинність, проституція та ін.), Зумовлені руйнуванням традиційних соціальних структур, зростанням міст і індустріалізацією.

Незважаючи на те, що перші емпіричні дослідження соціальних проблем з'явилися в Європі, інституціоналізація соціології соціальних проблем як спеціальної соціологічної теорії відбувається в США. Саме в США, де домінувала прагматична культура, соціологія як наука виникла, перш за все, як соціологія соціальних проблем, що характеризується ліберальною критикою, а також прагненням не до кардинальних змін суспільства, а до поліпшення окремих його аспектів, до соціального реформування. Заснована в 1865 р. Американська асоціація соціальної науки мала на меті підготовку соціальних реформ на основі попереднього наукового вивчення соціальних проблем. Завданням Національної громадянської федерації, створеної в США в 1890 р., було об'єднати сили суспільства для вирішення різних соціальних проблем. Американське соціологічне товариство, засноване в 1905 р. групою представників Університету Джона Хопкінса, ставило за мету своєї діяльності надання наукового обґрунтування проведення соціальних реформ і вирішення соціальних проблем з опорою на результати соціологічних досліджень.

У міжвоєнний період і в перші десятиліття після закінчення Другої світової війни центр дослідження соціальних проблем перемістився до Чиказького університету. Представники Чиказької школи плідно взаємодіяли з органами державної і муніципальної влади у виробленні реформ і реалізації соціальної політики. У цей період з'явилися перші власне соціологічні концепції соціальних проблем – концепція соціальної дезорганізації Вільяма Томаса і Флоріана Знанецького, функціоналістські інтерпретації соціальних проблем Роберта Мертона і Роберта Нісбета. До середини ХХ ст. накопичений американськими вченими досвід дослідження і аналізу соціальних проблем стимулював появу нової соціологічної галузі – соціології соціальних проблем. Цьому сприяла дискусія щодо активної ролі соціолога в суспільних перетвореннях, пік якої припадає на 50-і роки ХХ ст. У наслідок цього в 1951 р. утворилося Товариство з вивчення соціальних проблем, яке сповідувало ідею активної ролі соціологів у процесах соціальних змін. Під егідою цього суспільного утворення з 1953 р. видається щоквартальний журнал «Соціальні проблеми», регулярно випускаються підручники і монографії із серії «Соціальні проблеми».

Отже, в рамках соціологічного аналізу сформувалося дві парадигми дослідження соціальних проблем: об'єктивістська (ґрунтується на ідеях позитивізму і функціоналізму) та суб'єктивістська або інтерпретативна (ґрунтується на символічному інтеракціонізмі і конструкціонізмі).

Об'єктивістський підхід трактує соціальні проблеми як об'єктивні умови в структурі суспільства незалежно від того, усвідомлюються ці умови як проблема індивідами, яких вони стосується, чи ні. Об'єктивісти акцентували увагу на тому, «що», тобто «які» умови соціального життя викликають появу соціальних проблем, і витлумачували їх як стан дисфункції, патології, дезорганізації або відхилення. Р. Мертон і Р. Нісбет розглядали соціальні проблеми як поведінку індивідів або груп, що відхиляється від соціальної норми і надає руйнівний вплив на соціальну систему [13, р. 24].

Суб'єктивістський підхід фокусував свою увагу на тому, «хто» і «як» ідентифікує якусь соціальну ситуацію як соціальну проблему. Р. Фуллер і Р. Майєрс виходили з посилки, що об'єктивна умова необхідна, але не достатня для визначення соціальної проблеми. На їхню думку, соціальна проблема – це те, що є таким з точки зору самих людей: якщо ті чи інші умови людьми не визначаються як проблемні, то соціальних проблем для них не існує. Р. Фуллер і Р. Майєрс виділили структуру соціальної проблеми, включивши до неї об'єктивну умову і суб'єктивне визначення, розглянули етапи існування (генезис) соціальної проблеми як такої в суспільстві. Г. Блумер розглядав соціальні проблеми як результат процесу колективного визначення ситуації, М. Спектор і Дж. Кітсьюз вважали об'єктивні умови іррелевантними і виходили з тези, що соціальні проблеми «конструюються» зацікавленими агентами. Д. Полач фокусує свою увагу на вивченні висування вимог щодо зміни тих чи інших умов.

Сьогодні і традиційний (об'єктивістський) погляд на соціальну проблему як сукупність об'єктивних обставин, і інтерпретативний (суб'єктивістський) погляд на соціальну проблему як риторичну діяльність по визначенню соціальних проблем і залучення до них уваги, вичерпали себе. Карін Кнорр-Цетіна, розмірковуючи про новий тип соціальності, про «постсоціальні» трансформації, зауважує, що «відбувається скорочення соціальності в усіх сенсах» і посилення значущості індивідуалізації, в результаті якої «саме індивіди, а не держава, будуть дедалі більшою мірою розглядатися як відповідальні за добробут та соціальний захист особистості» [12, р. 4-5]. Соціальні проблеми, по суті, є спробою побачити за індивідуальними ситуаціями загальні соціальні підстави, що їх визначають. Згідно з міркуваннями К. Кнорр-Цетіни, «зараз ці колективні підстави шукаються в схожості генетичної структури окремих, не пов'язаних соціально, членів популяції» [12, р. 6]. Крім того, соціальні структури змінюються і втрачають свій вплив на індивідуальну життя людей, змінюється характер соціальності, яка приймає нові незвичайні форми. Так, наприкінці ХІХ ст. індивідуальні проблеми людей стали розглядатися як соціальні, тобто як структурно обумовлені, а сьогодні виникає зворотна тенденція – схильність інтерпретувати соціальні проблеми як індивідуальні.

У визначенні предметного поля соціології соціальних проблем на сучасному етапі її розвитку перспективним, на нашу думку, є її симбіоз із соціальною інженерією, яка вимагає створення «рецептів» організації ефективного управління. Соціальна інженерія, яка уособлює собою перетворюючу функцію соціології, дає можливість методологічно і методично забезпечити вплив на соціальний об'єкт з метою його модернізації або повного оновлення. Ця сфера соціологічної діяльності володіє спеціальними засобами і методами, які дозволяють активно сприяти вирішенню актуальних проблем суспільного життя. Власне, соціоінженерна функція соціології полягає в створенні і передачі суб'єктам діяльності засобів і методів вироблення науково обґрунтованих

управлінських рішень і оцінки їх можливих наслідків, а також засобів організації перетворювальної практики соціальних суб'єктів, що різко посилює продуктивний характер соціології в цілому.

Висновки і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Таким чином, у своїй прикладній інтенції соціологія соціальних проблем збігається з предметною сферою соціальної інженерії, яку розглядають як вид, напрям діяльності, основним призначенням якої є регулювання соціальних відносин між різними соціальними групами, розв'язання соціальних проблем, забезпечення ефективного впровадження соціальних резервів виробництва тощо на базі застосування результатів і рекомендацій соціологічних досліджень, вироблення соціальних проектів, соціальних технологій.

При розв'язанні актуальних соціальних проблем доцільно використовувати весь арсенал інструментів соціальної інженерії, осмислених з теоретико-методологічних позиції соціології соціальних проблем. У перспективі корисним було б адаптувати положення соціологічних теорій соціальних проблем до змін, які відбуваються під впливом трансформації моделі сучасного суспільства – від індустріального суспільства через перехідну форму суспільства ризику до постіндустріального (інформаційного) суспільства.

Бібліографічний список:

1. Бондаренко І. С. Теорія соціоінженерного розвитку в контексті аналізу комунікаційних технологій. *Держава та регіони. Сер.: Соціальні комунікації*. 2017. № 2 (30). С. 9-14.
2. Дергачов Є. В. Правове регулювання діяльності окремих категорій соціальних інженерів та їхній правовий статус. *Публічне управління та адміністрування*. 2015. № 1. С. 60-68.
3. Мельниченко А. А. Соціальна інженерія як фактор забезпечення стійкого розвитку соціальних систем. *Вісник Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут»*. Політологія. Соціологія. Право. 2012. № 1. С. 73-78.
4. Никифорова А. Р., Никифорова Н. О. Соціальна інженерія як напрям у пострадянській соціології: проблеми становлення і розвитку. *Методологія, теорія та практика соціологічного аналізу сучасного суспільства*. 2009. С. 95-99.
5. Поппер К. Відкрите суспільство та його вороги: в 2 т. Т. 1. / пер. з англ. О. Коваленка. К.: Основи, 1994. 444 с.
6. Почепцов Г. Г. Соціальний інжиніринг: соціо- і психотехніки управління великими масами людей. К.: Альтерпрес, 2010. 254 с.
7. Різун В. Соціальні комунікації як інженерне вчення, або соціальні комунікації в системі соціального інжинірингу (соціальної інженерії). *Комунікація*. 2012. № 2. С. 8-18.
8. Суименко Е. И. Социальная инженерия: к вопросу в научном статусе. *Социологическая наука и образование в Украине*. 2000. Вып. 1. С. 82-97.
9. Телегіна К. А. Електоральна соціологія як особлива соціоінженерна діяльність: функції та дослідницькі методи. *Вісник Львівського університету. Серія соціологічна*. 2011. Вип. 5. С. 24-32.
10. Холод О. М. Соціально-комунікаційний інжиніринг як методологія дослідження соціальних комунікацій. *Світ соціальних комунікацій*. 2012. Т. 8. С. 7-12.
11. Ячний А. М. Епістемологія соціальної інженерії. *Вісник Національної юридичної академії України імені Ярослава Мудрого. Сер.: Соціологія*. 2010. № 3. С. 233-239.
12. Knorr Cetina K. Sociality with Objects. Social Relations in Postsocial Knowledge Societies. *Theory, Culture and Society*. 1997. Vol. 14, № 4. November. P. 1-30.
13. Merton R. K., Nisbet R. A. Contemporary Social Problems. 2nd edition. New York: Harcourt Brace & World, Inc., 1966. xiii, 847 p.
14. Popper K. Conjectures and Refutations: The Growth of Scientific Knowledge. London: Routledge, 1963. 412 p.

References:

1. Bondarenko I. S. Teoriia sotsioinzhenernoho rozvytku v konteksti analizu komunikatsiinykh tekhnolohii. *Derzhava ta rehiony. Serii: Sotsialni komunikatsii*. 2017. № 2 (30). S. 9-14.
2. Derhachov Ye. V. Pravove rehuliuvannia diialnosti okremykh katehorii sotsialnykh inzheneriv ta yikhni pravovyi status. *Publichne upravlinnia ta administruvannia*. 2015. № 1. S. 60-68.
3. Melnychenko A. A. Sotsialna inzheneriia yak faktor zabezpechennia stiikoho rozvytku sotsialnykh system. *Visnyk Natsionalnoho tekhnichnoho universytetu Ukrainy «Kyivskiy politekhnichnyi instytut»*. Politolohiia. Sotsiolohiia. Pravo. 2012. № 1. S. 73-78.
4. Nykyforenko A. R., Nykyforenko N. O. Sotsialna inzheneriia yak napriam u postradianskii sotsiolohii: problemy stanovlennia i rozvytku. *Metodolohiia, teoriia ta praktyka sotsiolohichnoho analizu suchasnoho suspilstva*. 2009. S. 95-99.
5. Popper K. Vidkryte suspilstvo ta yoho vorohy. Vol. 1. Kyiv: Osnovy, 1994. 444 s.
6. Pocheptsov H. H. Sotsialnyi inzhynirynh: sotsio- i psykhotekhniky upravlinnia velykymy masamy liudei. Kyiv: Alterpres, 2010. 254 s.

7. Rizun V. Sotsialni komunikatsii yak inzhenerne vchennia, abo sotsialni komunikatsii v systemi sotsialnoho inzhynirynhu (sotsialnoi inzhenerii). *Komunikatsiia*. 2012. № 2. S. 8-18.
8. Suimenko E. I. Socialnaya inzheneriya: k voprosu v nauchnom statuse. *Sotsiologichna nauka i osvita v Ukraini*. 2000. Vol. 1. S. 82-97.
9. Tieliehina K. A. Elektoralna sotsiologhiia yak osoblyva sotsioinzhenerna diialnist: funktsii ta doslidnytski metody. *Visnyk Lvivskoho universytetu. Serii sotsiologichna*. 2011. Vol. 5. S. 24-32.
10. Kholod O. M. Sotsialno-komunikatsiinyi inzhynirynh yak metodolohiia doslidzhennia sotsialnykh komunikatsii. *Svit sotsialnykh komunikatsii*. 2012. Vol. 8. S. 7-12.
11. Yachnyi A. M. Epistemolohiia sotsialnoi inzhenerii. *Visnyk Natsionalnoi yurydychnoi akademii Ukrainy imeni Yaroslava Mudroho. Serii: Sotsiologhiia*. 2010. Vol. 3. S. 233-239.
12. Knorr Cetina K. Sociality with Objects. Social Relations in Postsocial Knowledge Societies. *Theory, Culture and Society*. 1997. Vol. 14, № 4. November. P. 1-30.
13. Merton R. K., Nisbet R. A. Contemporary Social Problems. 2nd edition. New York: Harcourt Brace & World, Inc., 1966. xiii, 847 p.
14. Popper K. Conjectures and Refutations: The Growth of Scientific Knowledge. London: Routledge, 1963. 412 p.

Prymush M. V., Kryvoshein V. V. Socio-engineering Potential of Sociology of Social Problems

Modern social processes are accompanied by deepening social problems, dysfunction of the management system at the micro, macro and meso levels, encourage the scientific community to respond more quickly and comprehensively to societal challenges. These circumstances require the use of social engineering tools to solve pressing social problems.

The aim of the article is to reveal the socio-engineering potential of the sociology of social problems as a special sociological theory.

It is proved that in its applied intention the sociology of social problems coincides with the subject area of social engineering, which is considered as a type, direction of activity, the main purpose of which is to regulate social relations between different social groups, solve social problems, ensure effective implementation of social reserves etc. based on the application of results and recommendations of sociological research, development of social projects, social technologies. It is determined that within the framework of sociological analysis two paradigms of research of social problems were formed: objectivist (based on the ideas of positivism and functionalism) and subjectivist or interpretive (based on symbolic interactionism and constructionism), but at the present stage of sociology of social problems lost their significance. Therefore, today a new approach to the consideration of social problems is being formed, which is based on the postulates of the new sociality, taking into account "post-social" transformations. It was found that in solving current social problems it is advisable to use the whole arsenal of social engineering tools, understood from the theoretical and methodological point of view of the sociology of social problems.

It is noted that a promising direction for determining the socio-engineering potential of sociology of social problems is to adapt the provisions of sociological theories of social problems to changes that occur under the influence of the transformation of modern society – from industrial society through a transitional form of risk society to post-industrial (information) society.

Keywords: social engineering, social problem, sociology of social problems, paradigm of research of social problems, new type of sociality.